

Nyhed

Ombudsmand: Indsatte, der er udelukket fra fællesskab, bør beskyttes bedre mod psykiske skader

Der kan på flere punkter gøres mere for at beskytte indsatte mod psykiske skader, når de er udelukket fra fællesskabet. Sådan lyder meldingen fra Folketingets Ombudsmand efter at have besøgt 8 fængsler og 9 arrester.

25. august 2019

Ombudsmandens tilsynshold har haft særligt fokus på *udelukkelse fra fællesskab*, hvor indsatte isoleres for at forebygge f.eks. flugt eller voldsom adfærd. Indsatte kan også vælge frivilligt at blive udelukket fra fællesskabet, f.eks. hvis de frygter andre indsatte. Det samlede antal af udelukkelse fra fællesskabet i 2018 var 1165.

”Det er veldokumenteret, at isolation kan være psykisk skadeligt, og at risikoen for skader stiger med længden af isolationen. Derfor er det vigtigt, at der bliver gjort mest muligt for at modvirke, at de indsatte får psykiske skader af isolationen”, siger Morten Engberg, afdelingschef for ombudsmandens Tilsynsafdeling.

Ombudsmanden vil på et snarligt møde med Direktoratet for Kriminalforsorgen drøfte en række forslag for at forebygge psykiske skader under udelukkelse fra fællesskabet.

100 dage i isolation på et år

Resultaterne af ombudsmandens tilsynsbesøg er samlet i en såkaldt temarapport, der viser, at det varierer meget, hvad det vil sige at være udelukket fra fællesskabet. Regimet er strengere i lukkede fængsler end i åbne fængsler, og indsatsen fra fængselsbetjentenes side for at forebygge psykiske skader svinger noget.

Tilsynsbesøgene afdækkede også, at sundhedspersonalet og andre omsorgspersoner ikke automatisk underrettes, når en indsat bliver udelukket fra fællesskabet, selv om det kunne sikre forebyggende besøg hos særligt skrøbelige indsatte.

Ombudsmanden peger i øvrigt på det problematiske i, at personalet i dag som hovedregel ikke ved, hvor længe en indsat tidligere har været isoleret i form af udelukkelse fra fællesskabet, strafcelle eller andre former for isolation. Denne oplysning kan heller ikke slå op i kriminalforsorgens it-system. I visse tilfælde havde indsatte været i isolation i mere end 100 dage på et år.

I øvrigt konkluderer ombudsmanden i temarapporten, at udelukkelse som udgangspunkt sker efter reglerne, men at dokumentationen i rapporterne bør blive bedre, og at ledelserne i mange institutioner bør følge bedre op på kvaliteten af rapporterne.

[Læs temarapporten.](#)

Yderligere oplysninger:

Afdelingschef Morten Engberg, tlf. 33 13 25 12

Konsulent Erik Dorph Sørensen, tlf. 33 13 25 12

FAKTA

ISOLATION I DANSKE FÆNGSLER OG ARRESTHUSE

- **Udelukkelse fra fællesskab**
Tvungen udelukkelse fra fællesskabet bruges bl.a. for at forebygge flugt, strafbar virksomhed eller voldsom adfærd. Denne form for isolation bruges både over for varetægtsfængslede i arresthuse og indsatte i fængsler. Det skete 391 gange i 2018.
- **Frivillig udelukkelse fra fællesskab**
En varetægtsfængslet eller indsat kan vælge frivilligt at blive udelukket fra fællesskab, f.eks. hvis vedkommende føler sig truet. Det skete 774 gange i 2018, hvilket er en stigning på knap 20 procent fra 2016.
- **Isolation under varetægt**
Når der tales om isolationsfængsling, er det retligt set udelukkelse fra fællesskabet under varetægt, der sigtes til. Formålet er typisk at sikre, at den varetægtsfængslede ikke kan påvirke efterforskningen.

- **Strafcelle**

Strafcelle er den hårdeste form for disciplinærstraf, som kan bruges over for indsatte. Sanktionen kan være op til fire uger. Den bruges både over for varetægtsfængslede i arresthuse og indsatte i fængsler.

Kriminalforsorgen kan endvidere anbringe indsatte i **observationscelle** eller **sikringscelle**, hvor den indsatte også er isoleret.

HVAD ER udelukkelse fra fællesskabet?

- I fængsler opholder udelukkede indsatte sig som hovedregel i en særlig celle på "isolationsgangen", mens udelukkede i et arresthus som udgangspunkt sidder i egen celle.
- Udelukkelse fra fællesskabet indebærer, at den indsatte ikke har samvær med andre indsatte, men som udgangspunkt kan komme på gårdtur og i motionsrum – begge dele alene, telefonere, få besøg og arbejde i cellen. I sin strengeste form indebærer udelukkelse fra fællesskabet 23 timers isolation i døgnet og 1 times gårdtur.
- Reglerne for udelukkelse fra fællesskab findes i straffuldbyrdelseslovens §§ 63 og 64, en bekendtgørelse og en vejledning om udelukkelse fra fællesskab.
- Ombudsmanden følger generelt op på alle tvungne udelukkelse, der varer over 3 måneder, på baggrund af indberetninger fra kriminalforsorgen.

TEMAER FOR TILSYN

Ombudsmandens Tilsynsafdeling foretager hvert år ca. 30 tilsynsbesøg. Heraf indgår omkring halvdelen i et årligt tema. Ombudsmandens Børnekontor tager også på tilsynsbesøg i institutioner for børn og unge.

Hvert år vælger ombudsmanden i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur et eller flere temaer for årets tilsynsbesøg, som deltager i gennemførelsen af besøgene.

[2017 Temarapport om socialpsykiatrien](#)

[2016 Temarapport om kropsvisitation og urinprøvetagning](#)

[2015 Temarapport om sikringscelleanbringelser](#)

Læs mere om [ombudsmandens tilsynsbesøg](#)